

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük. XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.)

Előfizetési árak:

Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:

BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István I.**

Egyes számok kaphatók: a dohánytözsökben.

Bomlás.

A mai Magyarország, a politikai nemzet képének megfestésénél nem hiányozhatik egy fontos, sőtét vonás: az elégedettség. A királyi palota koronás fényét ez homályosítja s a koldusi viskó szürke nyomorúságának is ez adja meg a reménytelenség koporsójának feketeségét. Elégedettség minden vonalon, a szélrőrsa minden irányában. Eredmény ez avagy egy nem is sejtendő bonyodalom alapja: nem tudni. Lehet az egyik, lehet a másik. Lehet mindkettő. Egy azonban tény, hogy a ki népet szerető őszinte aggodalommal vizsgálja korunk szellemét, rendszerként látja kialakulni a becsületet vallás nélkül, a filantrópiát szeretet nélkül, az erkölcsöt sarkalatos tételek nélkül, bölcséletet meggyőződés nélkül. És ha ez rendszer, mint a hogy papok, írók, politikusok és államférfiak elismerik, lehet-e megelégedett köztudat addig, míg e rendszer meg nem dől? Nem. E szerint az első és legfontosabb kötelesség a rendszer megdöntése, a mi az erkölcsnek, a hitnek jogaiba való visszahelyezését jelenti.

Az uttörő munkának első lépését ezén irányban kell megtenni. És a ki ezen utvonalon tábor, harcra és védelemre egyaránt bátor, erős sereget tud maga köré gyűjteni: az lehet csak politikai vezér, agitátor, reformátor, szervező és új irányoknak, elveknek és intézményeknek megalkotója. Kétségtelen, hogy a mostani időben néhez az alkotás, mert a reformokhoz, az új irányokhoz hivatkozunk és lelkesedőkre van szükség, de

a közszellem úgy meg van még rontva, hogy politikai barátok tisztán a célért ingyen szerezni a legnehezebb dolog. Ezért nehéz a néppárt feladata is. A tiszta erkölcsre, mint minden állam talpkövére, fundamentumára építi politikai várát. E mellett pedig omladoznak a frázisokkal, de mélyre ható hitelv nélkül működő pártok, de a megszokottak, a husos fazék beteltjei jól érzik magukat a szemét között, közéletünk fülledt, tisztátalan levegőjében. A kik a hatalom joga rá bírák, görcsösen ragaszkodnak hozzá, mert nélküle tulajdonképeni létüket vesztik; a kik pedig a hatalom uszályhordozóiként közéletünk fertőjében tengenek, nem iparkodnak menekülni, mert fentartó konc után csak ott leselkedhetnek.

Ily viszonyok között, nehéz történelmi harcok után kikiáltani a haza függetlenségét: politikai lehetetlenség. Ehhez mindenképp erő kell, mert a törvények, melyek Ausztriához való jogviszonyunkat formulázzák, nem jerikói falak, melyek trombitálással, sippal, dobbal e jöhetnek. Magyarország önállóságának teljességét, jogainak és szabadságának biztosítékát kivívni csak tehetséggel, munkával, tudással és kitartással lehet; akkor is csak úgy, ha a nemzet széles rétegeiben megvan az erkölcs szabadságának gyakorlására. A függetlenségi párt független Magyarországról kiabál, de lépésről-lépésre az igazi függetlenség felé nem törekszik, sőt andadó alkalommal azokkal fog kezdet, a kik a függetlenségnek alapfeltételeit támadják. Önálló vámtérületről siránkozik s nagyon jól tudja, hogy a mult esztendőben sikra szállt az „Országos iparegyesület“ érdekében, pedig az

arra kérte a kormányt, hogy *folytassa a mill politikáját*. Ezer esztendő féléglával veri a mellét, zsolozsmába foglalja az önállóságot, a sovén fajszeretetet és — kreuz-polkát táncol zsidó-párral, mert ez is magyar mivoltával szédíti meg a mi kis világunkat most, a mikor a nemzet gerincét képező középosztályt éppen a zsidó testvérszeretettel folytán már csak irásból ismerjük. De beleénekeltek ez a párt az erkölcsi áramlatok koncertjébe is. Slágerrel állt elő. Nemrégiben, csak tavaly történt. A párt meggratulálta Combes francia miniszterelnököt abból az alkalomból, hogy az 250 kongregációs iskolát bezáratt. Combes az utcai szabadelvűségnek kancsukával vágott akkor utat a francia nemzet testén. Tény az, hogy a vallásos nevelést üldözi. És ez az érény éppen elég volt ahhoz, hogy eszményévé válják a fővárosi zsidó liberális sajtóköröknek s hogy őt a függetlenségi párt a szabadság apostolaként üdvözölje.

Lám lám, hogy összefordadtak a magyar függetlenségi eszmék szent hagyományai a vallás-erkölcsi nevelés ellen intézett írtó hadjáratral. Olyankor teszi ezt, a mikor idehaza az összeomlással fenyegető erkölcsi állapot megzáródtatása munkásokéért könyörög s a merkur-szabadelvűség elfajulását panaszolja az ország, mely nem felede el még, hogy a függetlenségi párt az egyházpolitikai törvények születésénél is bába-segéd szerepre vállalkozott.

Kereshetünk-e hát e pártnál politikai erkölcsöt? Nem. Duzzadó karját méregeti, pedig tetterő nincs benne. Mellveregéssel, frázisokkal csa-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

Virágzó szivek.

A rózsavölgyi járásbírósnak tömeges napja volt. A vén törvényház gerendás, szük folyosóján egymás hátán szorongtak a tanuskodó, perlekedő atyafiak. Ráncosképű öregasszonyokkal szembevaló, pergőnyelvű menyecskék fecsegtek s a hosszú fapadokon zsirosruhájú parasztek pízavza bölcseltek. A pókhálós szögletben csend-örök kakastolla feketéllett, közel hozzájuk igaza tudatában egy bekötött fejű sértettült. A baja ugyan aligha lehetett valami nagy, hanem hát a folyosó érdeklődését, de még inkább a büntető albiró részvétét hajhászta.

Ben a paragrafusok szobáiban folyt a tárgyalás. Világért sem kell azt hinni, mintha valami túlságos gyorsasággal haladt volna. A járásbíró ur termében például átkozottul lomhán cammogott a tanuhalgatás. Kissé öreg, kényelemszerető volt a járásbíró, a tanu meg bőbeszédű, szaporaszavu mindahány.

A bírói emelvény alatt, asztalaik mellett a fiskálisok préselgették a tanukból nagy igénykelttel az igazságot. Kövesdy Pista, a fiatal aljegyző, kedvetlenül vette a betűket. Megnyerő arcu, élte tavaszán álló férfi vala ő. Még amolyan gyerekmember inkább. Tárgyalás közben lopva felvetette a fejét s átkacsintott a szembenéző zöld-

zsalus házra, hol egy menyecskefokotós nőcske az ablakban gyakorla megjelent és nagy ovatossággal a szürke tárgyalóterem felé csókokat dobált.

E nőcske Tar Gizuska volt, a rózsavölgyi közjegyző leánya s ami fő, pár hónapja isten és az emberek előtt Kövesdy Pista hitese felesége. Könnyen eliheti kegyed ezek után, hogy az aljegyzőt Fazekas Nagy István és társai felperecsenek özevgy Kovács Gáborné alperes ellen indított sommás pere sohasem érdekelhetne volna kevésbé, mint mostan, mikor szívében szerelmes vágyak öllekettek.

Csakhogy persze: a kenyér, a munka az első, a turbékolás azután következik! Ezt a papa, már mint a nagyságos közjegyző ur, mondotta egyszer a Pista elfoglaltsága miatt duzzogó fiataloknak s az ifju férj ezt az intelmet jól megjegyezte. Azóta, hogy elhangzott, valahányszor lankadóban volt a munkaköve — ami bizony nem egyszer megese — mindig ez arany szabály ösztökélte szorgalomra. Ezuttal is jóformán csak e kérélehetetlen alapigazság tartotta benne a lelket delután egy óráig, amikor a tárgyalásoknak a járásbíró termében végük szakadt s Kövesdy Pista hamarosan hazafelé indulhatott.

Léptét hallván urának az ablak alatt, a kövérke barna asszonyka a tűzhely mellől kipirult arccal, feltűrte ujjakkal szaladt eléje a folyosóra s pajkosan a nyakába ugrott. Egyszer-kétszer megcsókolta löbb, ám aztán duzzugva a bajuszát cibálta.

— Rossz ember! Ennyi ideig várat magá-

ra! Pedig igazán pompás ebédet főztem. Mind a maga kedvenc ételle. De már elfőtt minden...

Az igazság érdekében meg kell jegyezmem, hogy a dolog nem egészen így volt. Gizácska jobban csak fontoskodni járt a tűzhely mellé, míg az ebédet tulajdonképpen a mamák házában megőregedett zsémbes, lágy szívű Terka néni főzte. Terka néni pedig sokkal előrelátóbb vala, semhogy „a tekintetes ur“ várható késedelmet számba vette volna. Keze alatt sohasem főtt el az ebéd.

Ez azonban — így okoskodék a menyecske — mit sem változtat a dolgon. Feleséges embernek délben otthon a helye és pont. A hivatal, az csak ürügy. Amolyan kibuvó. Gizácska ezt a mamájától sohasem hallotta. Pedig az ő mamája nem szokott hiabavalóságokat beszélni. Az aljegyző ur azonban a nőcske további okoskodásának egyik affektációval nyomban elejét vette. Szenvedő arcot vágott ugyanis s a fejét fájditotta. A takaros kis ebédében tetetett fáradsággal hanyatlott a pamlagra és bágyadtan panaszkodta el az irudai munka okozta nagy kimerültségét.

Gizácska szánakozó arccal nézegette az urát s a fejét simogatta.

— Szegény kis apuskám, de forró a feje! Hol fáj? ... Itt fáj? ...

Igy gügyögven össze-vissza csókoita az ura homlokát, a kuszait, szőke haját, a nyakát, a szemét, meg a gondosan kisültött bajuszát. Homlokára engedelmes páciensének a bájos kis doktor éppen vizes borogatást rakott, amikor hirtelen ko-

Mai lapunk 6 oldal.

tát nyerni nem lehet, csak kápráztatni a magyar közvéleményt, mely a zürzavaros politikai bonyodalomban vak, mert a kulisszák mögé bekukkantani sem mer. Így téveszti ám meg a fizikai szemet a béka is. Viz-várában felkavarja az iszapot, hogy testét takarja. Így kivívni a haza függetlenségét nem lehet, mert a legelső komoly aktusnál a bábeli zavar elkerülhetlen. A jelenlegi politikai helyzet ezt fényesen igazolja. Hogy a kuszált kormányt a husos fazék konggözös atmoszférájában megkábult, ezen nem csodálkozunk, mert hisz természetes folyamánya a közel négy évtizeden át folytatott politikai erkölcsellenesnek. Amde hogy a függetlenségi párt nyolc havi harc után győzelmi reményeinek legszebb kilátásai mellett épen a döntő kézi tusánál rejt kardot, ez szinte érthetetlen. Zürzavar van itt is, mert rángatózik a párt, mint a béka teste, ha központi idegszervétől megfosztják.

Oly jelenségek ezek, a melyeket észre nem venni lehetetlen. A nemzeti vívmányokat paktumosszerűen leszereléssel elűzni nem lehet. Vagy szükségesnek tartotta a párt az egyéb fejlődést gátoló 8 havi harcot vagy nem? Ha igen, akkor hirtelen leszerelésével súlyos következetlenséget áruolt el, ha nem, vétett a nemzet jölete ellen, midőn 8 hónapon át a parlamenti munkásságnak gátat vetett. Rokonszenves volt a küzdelem, mert a cél mindnyájunk óhaja. Ezt a rokonszenvet azonban az engedelmények nélküli megalkuvásnál teljesen elvesztette.

Okuljon ebből mindenki, a ki a hazának igazi függetlenségére törekszik, természetesen nem szóval, mint az a párt, mely e szót zászlajára írta. Nekünk több függetlenség kell. Nekünk a polgárok millióinak egyéni függetlensége az ideálunk. Törekszünk erre alapítani társadalmi műveltségünket, alkotmányos életünket, nemzetünk megerősítését, államunk hatalmát s országunk tekintélyét és függetlenségét.

Mivel pedig a jelenlegi politikai háborúságot az unclétszám felemelése s másodsorban a nemzeti vívmányok okozták, legyen szavunk ehhez is.

A harc Széll Kálmán nevéhez fűződik s az új miniszterelnök álláspontjával nem foglalkozunk, mert programjában csak annyit mondott, hogy

megállásig hallgatott az ajtón s a levest hozó Terka néni, az aljegyző ur legnagyobb sajnálatára a rendelő órának véget vetett.

A pároska az izléselesen terített ebédlő asztalához ült, amelyen szép fehér abrosz, bohókás apróságokkal kihimegzett asztalfutó vetettek ágyat a tányérokra, poharaknak, palackoknak. A tányérokra Gizácska vigyázva, ügyesen merte ki a párolgó levest, amelyben gömbölyű cukorborsó szemek inyit csiklandva uszáltak. Leves után az apuska — kinek időközben kiállt fejéből a fájás — a csiszolt, talpas poharakba gyönyörű fehér bort töltögetett s szegyenkező felesége pirongatásai közben egy még teljesen ismeretlen megjelenésű, de nemsokára eljövendő zsrnok egészségére ivott.

Terka néni azonban tányérokra váltott s a levest elvívén, gömbölyű tálat tett az asztalra, amelyben zöldszemű cukorborsó gőzölgött, majd egy hosszukát is, amelyből rántott csirke mosolygott ki. Melléje omlós fejes saláta járta, apró szeletkékre vágott, keményre főtt tojással.

Pompás falatok voltak ezek. A menyecske-knek kézcsokok jutottak értük. Persze dicsérni is kellett mindent, milyen jó. Az asszonyok már ezt megkivánják. Na hát ezuttal volt is mit dicsérni. Gizácska büszke is vala nagyon. A fehér köténykéjéhez simuló kulcsokat csörgetve egyre azt hajtogatta, hogy: Rózsavölgyön, apáékát kivéve, alig esznek ilyen ebédet. Még a járásbírók talán.

Az ebédnek egyébiránt még nem is volt vége. Barackizes palacsinta, vörösboros, cukros számoça fejezte be, no meg apuska részére fekete

a katonai javaslatokat egy időre jónak látja levenni a napirendről. Ha Széll nyomdokában lép, a néppártot e kérdésben szemben találja önmagával. Széll ugyanis szükségesnek tartotta az unclétszám emelését, a néppárt nem. A mi pedig a nemzeti követelményeket, a nyelvében és vezetésében önálló magyar hadsereget illeti, ezt Széll megtagadta. Hivatkozott a multra, a ki egyezés által teremtett helyzetre s tekintélyként Deák Ferenc véleményére. Ha Héderváry is ily véleményben lenne, kell, hogy az egész nemzet fallanxával találkozzék. E felfogással ugyanis a magyar nemzet legfontosabb kívánalmi egyikének jogosultságát tagadnók meg s erős jogérzékkel bíró ősünk tüntetnének úgy fel, mintha hazánk függetlensége iránt érzéketlenek lettek volna. Lehet, hogy a jelenlegi körülmények között helyes a közös hadsereg fenntartása, de nem szabad felednünk, hogy a magyar nemzetnek mindenkor vágya a haza teljes függetlensége, melyben Magyarországot az örökös tartományokhoz gazdaságilag avagy politikailag más ne kapcsolja, mint az uralkodó személye. Így állapította ezt meg a pragmatika sanctio. S ha azóta vélt célszerűségi szempontból a pragmatika sanctio Ausztria javára fágításokat eszközöltek is, a nemzetnek vissza kell térnie erre a kétoldalú szerződésre, mely míg egyrészt jogbiztosíték, másrészt az uralkodóval szemben megállapított kötelezéseink zsinórmértéke. A mint tehetjük, ide kell visszatérnünk, ha nemzeti önállóságunkat teljesen feláldozni nem akarjuk. Hogy pedig az önálló magyar hadsereghez való jogáról a magyar nemzet még az 1867. XII. törvénycikkben sem mondott le, igazolta azzal, hogy míg a közös hadseregbe adott jutalékok, egyttal megalkotta a leendő önálló magyar hadsereg alapját: a magyar királyi honvédséget.

Igen is célunk tehát erkölcsössé, erőssé tenni a nemzetet s aztán úgy politikailag, mint gazdaságilag függetlenné. Ez az a cél, a melyet elérni tevékeny munkássággal, a körülmények szigorú mérlegelésével minden logikusan gondolkodó, igaz magyar embernek kötelessége.

kávét, amit Gizácska hozott be s ő is édesített meg cukorral és csókokkal. Az aljegyző ur aztán cigarettára gyújtott és aztán, — aztán három óra is lett nemsokára, amikor Kövesdy Pistát hites feleségétől megint elrabolta a hivatal.

Tudvalevő dolog azonban, hogy ebéd után a hivataloskodás nem valami sokat ér. Tulságos munkakedv már ekkor senkit sem bánt és gyakorta nyílik alkalom a beszélgetésre. Így hamarabb telik az idő.

Kövesdy Pistának is elég gyorsan multak el rendszerint a délutánjai. Most is. Alkonyatkor már Gizácska karján sétált a mezőre.

A járókelők megsüveglétek őket. Az olyan kis városokban, a milyen Rózsavölgy vala, a járásbírósi aljegyzőt és — helyi ildelemmel szolgálva — kedves nejét, aki még hozzá a köljegyző leánya is volt, természetesen minden valamire való ember ismerte. De, ha nem is ismerte volna, e tisztesség nyilván akkor is kijár mindkettőjüknek.

Gyönyörködő szemmel néztek a fákat, niket színes, illatos virágokba borított a tavasz és mosolygó lélekkel látjuk a fiatal párokat, kik egymáshoz simulva haladnak végig az utcákon. Mindig is így volt, mindig is így marad. Érezzük, hogy szívükben a szerelem gyümölcsöket ígérő virágokat fakaszt.

Helvey Lajos.

UJDONSÁGOK.

— **Bérmálás Ettyeken.** A hosszú idő óta halaszgatott, s legujabban július 2-ikáról ismét elmaradt bérmálás július 3-én fog megtartatni Ettyeken. Nagyszabású ünnepe lesz ez a nap az ettyekieknek, mert fogadhatják szeretett főpásztorukat, még pedig a község legnagyobb ünnepén, bucsunapján.

— **Prímiciák.** Pásztori József székesfehérvári áldozópap f. hó 3-én d. e. 9 órakor nagy első szt. miséjét a székesegyházban Kr. n. L. nác apátkanonok manduktorsága mellett: Kosztelyik Kajetán cisztercia r. áldozópap mellett, amint már említettük — f. hó 7-én d. e. 9 órakor a ciszterciák templomában Szenczy György főgimnáziumi igazgató manduktorsága mellett.

— **A Prifach-féle alapítvány** tárgyában hozott határozatot a belügyminiszter a következő határozattal oldotta fel: „Néhai Prifach József székesfehérvári nagyrépost által a Székesfehérvár városi kórház és aggpolgárok intézete javára egyenként tett 200—200 koronás hagyományok tárgyában multi évi december hó 22-én tartott bizottsági közgyűlésében 318.220/27 sz. a. hozott azon határozatát, melylyel kimondatott, hogy ezen összegek nem fognak alapítványserüleg kezeltetni és azokról alapítóléval nem készítenik, ezen feloldom. Mert ezek a vármegyei kórházak hagyományozott összeggel egyttesen és egyszerre említettnek a végrendelet 8. pontjában, és miután a vármegyei kórházak hagyományozott összeget a vármegye alapítványának tekintette s jelentette ki, nem forog fenn ok arra, hogy a városnak hasonló célra hagyományozott összegnek alapítványi jellege elejtessék és pedig annál kevésbé, mert ily hagyományok a legmegelőbbben akként használhatók fel, ha magának a hagyományi tőkének épségében tartásával csak a mindenkori kamatok fordítatnak a szükségletek fedezésére, — és mert a város közönsége mivel sem indokolja, a hagyományi összegek felhasználásának és elfogyasztásának szükségét.” A továbbiakban a belügyminiszter elrendeli az alapítványi levelek kiállítását.

— **Követésre méltó példa.** Vallásos emulatúknak, annyi veszedelem közt is megőrzött romlatlanságuknak és tisztaságuknak szép tanujelét adtak *Ispanis* Erzsébet és *Ispanis* Annes fülei illetőségű fehérvári cselédek. Keservesen-megszolgált álléleiket összerakosgatták és oly ritka szép kékbárony oltarterítővel (antependium) lejték meg szülőfalujuk templomát, amilyen ajándék becsületére való volna bármily gazdag adományozónak. Példát adtak többi cselédutársának, kik egész keresményüket hasznokalan cionamra, vagy, ami még rosszabb, gavallérjaik hűségének a megtartására fordítják, hogy mikép lehet meg egy szegény cselédnek is, ha van benne igazi vallásosság, és ha nem vesztette meg el a szülői házból hozott tisztaságát, áldozni lsten kesőségre. S ha az Ur Jézus megdicsérte a jeruzsálemi asszonyt két fillér ajándékáért, bizonyára nem fog megfélekedezni e két derék testvérrel sem.

— **A tudóvesz pusztítása.** Hetvenezer emberáldozatot szedett 1901-ben hazánkban a emberiség legveszedelmesebb ellensége, a tudóvesz. Az emberi humanitás, a higiénia karöltve vegzi megfeszített akcióját, hogy ennek a pusztító betegségnek tovatérését lehetőleg meggátolja. Az orvosi tudomány minden kísérlete mindönök bizonyult s a mi eredményt ezideig a tudóvesz elleni küzdelemben elérték, az is a higiénia terén mozog. A belügyminiszteriumnak legutóbb kiadott jelentése szerint a fővárosban áprilisban 282, az országban pedig 7842 ember pusztult el ebben a betegségben. Budapestet nem is számítva tudóveszben a dunántúli kerületben haltak meg legtöbben, közel ezerélszázán. Ebből *Fejérmegyre* esik 85, *Székesfehérvárra* városára pedig 22. Ezek a számok az előző időhöz viszonyítva a tudóvesz rohamos terjedéséről tesznek bizonyoságot.

— **A mezei munkás tartalékosok szabadságolása.** A mit a néppárt 3 év óta sürgetett a parlamentben s a mit Fejérvári báró elég törvénytelenül megtagadott, azt most **Kolozsváry** honvédelmi miniszter az első felszólalásra megtette. A képviselőhöz csütörtöki ülésen ugyanis **Kolozsváry** egy hozzá intézett interpellációra azt az általános helyesléssel kísért kijelentést tette, hogy a véderő-törvény 40-ik §-ának alapján áll, amely kimondja azt, hogy a mezei munkás tartalékosok az aratási és más sürgős gazdasági munkák idején katonai szolgálatra ne kényszeríthetessenek. Sürgőzött tehát ez ügyben azonnal a közös hadügyminiszterhez, akitől azon válaszi nyerte, hogy az összes **hadtestparancsnokságokat** ugyancsak sürgőnyileg utasította a most benschőlő mezei munkás tartalékosok **rögtönös haza bocsátására.** Ezen törvény végrehajtását az O. M. G. E. is több ízben szorgalmazta. Az új honvédelmi miniszternek gyors eljárása és készsége általános meglepedést keltett és azon reményt kelti fel, hogy több hasonló kívánalmak, amelyek eddig rideg visszautasításban részesültek, az új honvédelmi miniszternél előzékenyebb fogadtatásra fognak a jövőben számíthatni. Ilyen kívánalom a **katonai pótlóvázás**, tehát a pótlóvak közvetlen beszerzése a gazdáktól, ugyszintén a **hadserg közvetlen ellátásának kérdése is**, amely kívánalmakkal eddigelé, dacára a számtalan sürgetéseknek, a kellő megoldásra nem tudtak találni.

— **Gyorsírási versenydíjak.** Keller József, a Magyar Általános Hitelbank tisztviselője, a Felső kereskedelmi iskola volt tanítánya, volt iskolatársainak 10 éves találkozója alkalmából a tanítványok 1 drb. 10 koronás, egy drb. 5 koronás gyorsírási versenydíjat adományozott. Az elsőt elnyerte Békési István középiskola, a másodikat Krausz Győző alsó oszt. tanuló. Az adományozónak a Felső kereskedelmi iskola igazgatósága mond köszönetet.

— **A tüzoltó egyesület köréből.** A tüzoltó egyesület vezetésében az utóbbi évek alatt nagy változás történt s dacára a lelkiismeretes munkásságnak, a régi világ némely ügyei még mindig homályban vannak. Természetesen a sebkegygyógyítás érdekében egy-egy közgyűlésen történnék kísérletezések több-kevesebb eredménnyel. Legutóbb az áprilisi közgyűlésen hangzott fel egy-két aggodalmas hang, proponálták már azt is, hogy vegye át az egyesület vezetését maga a város, erről azonban egyelőre lemondtak.

E helyett tovább mentek a reorganizáció nagy munkájában s felkérték Kováts István ügyvéd, egyetemi tagot, hogy az egyesület összes ügyeit tegye tanulmány tárgyává s a legközelebbi teendőkre vonatkozólag tegyen javaslatot. Kováts István ügyvéd, a közügyeknek e lelkes harcosa, nem is késett munkájával, fáradhatatlan szorgalommal buvárkodott az egyesület ügyeiben s előterjesztése alapján a választmány a következő reformintézkedések szükségességét mondta ki:

1. A pénztár kezelése adassék át a városi hatóságnak.
 2. Az alapító, rendes és pártoló tagokról törzskönyv készíttessék.
 3. A könyvelésben jártas, mérsékelt tiszteltjában részesítendő titkár alkalmaztassék.
 4. A segélyalapról 1898-tól kezdve tüzetes és részletesen indokolt elszámolás terjesztessék a legközelebbi közgyűlésre.
 5. Az alapító tagok soraiból ifj. Almássy Ferenc, Diebala György és Tóth Aladár nevei kihagyatván, az alapító tagok névjegyzékébe beiktattassék.
 6. Az alapítványokról vezetett jegyzőkönyv pontosan kiegészíttessék.
 7. A Kempelen Imre által adományozott és az 1887. december 30-iki ülés jegyzőkönyvében említett 300 frt. mibenléte iránt a közgyűlésnek jelentés tétessék.
 8. Állapíttassék meg határozottan, hogy hány működő tag biztosítottat baleset ellen, mert 35 működő tüzoltó van a városi tüzoltók és mentőökön kívül, a pénztárnak jelentése szerint pedig 50 tag van baleset ellen biztosítva.
- A választmányi ülésről ez alkalommal felvett jegyzőkönyv a városi közgyűlés, majd pedig a tüzoltó egyesület közgyűlése elé fog terjesztetni.

— **A spanyolországi tanulmányútra** tegnap esti fél 10 órakor indult el a kiránduló társaság. Már este 9 óra előtt szokatlannul élénk volt a pályaudvar, a mennyiben a társaság összes tagjai itt találkoztak először. Természetes, hogy bucsuzó jóbarátokban, ismerősökben, de még kíváncsiságokban sem volt hiány s az utolsó pillanatig mindig akadt valami mondani való a távozókhoz. Végre is kimondta a végzőt a vonatvezető kalauz s búcsút vettünk a tarka kompániától, mely ma már Riva szépségeiben gyönyörködik. Lapunkat kézszeresen érdekli ez a tanulmányút, a mennyiben **Bilkei Ferenc** felelős szerkesztőnk is részt vesz az utazásban.

— **Fodor Gyula áthelyezése.** Fodor Gyula vasúti altszektnek, a „Székesfehérvári Friss Újság” helyi raktárosának hírlapi polemiája ismeretes. Nyilatkozott, rugdalózott, védekezett, mentegéződött és rágalmazott is, a miért persze lapunk szerkesztője sajtópert indított ellene. De nem oda Bu!a! Fodor ur felsőbb hatósága tudomást szerzett az újság-gesztéről, a polemáról s Fodor urat egy kis vizsgálat alá vették s a vizsgálatnak az lett az eredménye, hogy a zseniális el-t-biztosító, a kitűnő lap-reklamizát s csak azután vasúti altszektet egyszerűen áthelyezték Sopronba, valószínűleg kevésbé kedves és kényelmes távirat szolgálatra. Na lám, talán ott majd nem veri úgy a mellét. Igaz, hogy Fodor ur hallomás szerint inkább nyugdíjaztatná magát, sem hogy itt hagyja az öskoronázó várost. Tessék! Hát annyira jövődélmező az újság-üzlet? Na de hát még a nyugdíjazás előtt azt a bizonyos életbiztosítási ügyet tisztázni kell! Erről még bővebben!

— **Az asztalokosok sztrájk-mozgalma** végleg megszűnt, még pedig ugyanazon eredményen, a melyet a békés megoldás zsmórmértékűl már eleve jelezte. A két lépésről sabb eredmény a 10 órai munkaidő s a 10 % os bérémeítés. A békéltető bizottság ülésén így a mesterek, mint a segédmunkások kölcsönös nézet-cseréje után a leghelyesebb utat, a békés megoldást keresték s azt megtalálták a nélkül, hogy a segédmunkások egy órára is abbahagyták volna a munkát.

— **Fejérmegyei terméskilátások.** A gazdasági tudósított jelentése szerit Fejérmegyében buzából 18 % (tavaly termelt 116:318 mm.), rozsából 30 % (tavaly 27:893 mm.), árpából 17 % (tavaly 407:242 mm.) és zabból 24 %-kal (tavaly 365:417 mm.) lesz kevesebb termés, mint a múlt évben. Kötudomás azonban, hogy vármegyékben, különösen rozsából kizsántások történtek, mégis a múlt évi terület vétettét alapul, valószínűleg azért, mert az őszivel bevett terület ugyanannyival növekedett. Az őszelekből csak közepes termésre lehet kilátás, ha még a mindig fenyegető kritikus napok alatt az általánosan elterjedt levél-rozda a szárra és kalászára adván magát még ezen kilátásokat is nem csökkenti. A száma-termés feltétlenül kisebb lesz a tavalyinál. Figyelemreméltó, hogy a gabonafelalféreg vármegyékben sokkal nagyobb mértékben pusztította az őszi vetéseket, mint az eddigi esztendőben. Ez ellen tehát a jövőben hathatosabb védelemre van szükség.

— **A riasztó titkos csempető.** A csütörtöki éjszaka néma csendjében gonosz szándéku alakok bujkáltak **Bothner** Arpád báró honvéd alezredes Dinnye-utca 24. sz. házának kertjénél. Feszegették a kertnek gondosan elzárt ajtaját; próbálták visszafojtott lélegzettét itt is amott is, a zár azonban nem tágt. Tapogatózás közben riadalom támad. Megszólal egy kis villanyos csempető, a háznak titkos, de éber őre s addig csillaggal, míg meg a privadiner is felocsúdik álomból, a kertajtó felé siet, de ekkor már csak futó léptek zaját hallhatta a távolból. A tettesek ugyanis a csempetőt hallatára megijedtek s jónak látták gyors inálással menekülni az ördögmasinás kertajtótól, melynek nyelkén nem hagytak egyebet, mint néhány hatalmas lábnyomot. Az eset a rendőrségnél bejelentve, a megíusult betörési kísérlet konstatálva, a lábnyomok pedig mérnöki pontossággal lerajzoltatván itattárilag őriztetnek.

— **Pékek harca:** Boros Sándor és társai feljelentették Birki János, Singer József, Németh János, Kaszás Mór és Fekete Pál sütőiparos társait azért, miért a Vasárnapi munkaszüneti törvényt megszegtek. Igaz ugyan, hogy ez a törvény is egyike azoknak a csodabogaraknak, melyeknek egyöntetű kérésztől vétele lehetetlen, mégis mért törvényt, tartozik respektálni mindenki. Az erkölcsi motívumoktól eltekintve a szakrtári feljelentés csakis ily szempontból helyeselhető. **Kuti** Fülöp alkalmán tegnap tárgyalta le ezt az ügyet s a tárgyalás befejeztével Birki János és Singer József sütőket bizonyíték hiányában felmentette, Németh János, Kaszás Mór és Fekete Pál sütőiparosokat pedig egyenként 100 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen felebbezték.

— **A katonai fegyelmi és becsületügyi eljárás reformja.** A közös hadügyminiszteriumban dolgoznak már a katonai fegyelmi eljárás reformján. Az új fegyelmi eljárás a katonasági szolgálat különleges igényeire alkalmaszkodik. Nagyobb kihágások a szolgálati kötelességek és a tiszt állás tisztessége ellen már nem fegyelmi utra, hanem büntetendő és becsületbírósi eljárás alá tartoznak, mert ezek már azt mutatják, hogy az illető tiszt nem bír azokkal a tulajdonságokkal, amelyek a tiszt rang elengedhetetlen feltételei képezik. A tiszt elleni fegyelmi megtorlások esetei tehát csak a kisebb vétségekre és hanyagságra vonatkozhatnak, amelyek által a tisztakar becsülete érintve nincs. Ebből következik, hogy a fegyelmi megtorlásoknak is olyannak kell lenni, amelyek a tiszt becsületét és tekintélyét nem sértik. E tekintetben valóban elavultak a mostani katonai fegyelmi eljárásnak a büntetésekre vonatkozó intézkedései. Éppen azért sürgősen szűlésé a fegyelmi ügyből kifolyólag a tiszt ellen alkalmazott fogásbüntetés egy valóban régi letűnt korszak kő maradványát törölni annyival is inkább, mert a jelenlegi modern szolgálat mellett nem felel meg többé a mai feladatok és viszonyoknak. Ezt az a modernizmust tehát ki kell küszöbölni a katonai fegyelmi eljárásból. Különben ha a logénység látja, hogy fegyelmi uton a tisztet is becsulják, biz ennek az által csak a tekintélye csorbul. A katonai becsületügyi eljárási szabályok a honvédségnél és a horvát-szlavon csendőrségnél 1903. évi augusztus 1-én lépnek életbe és ezzel egyszerre hatályon kívül helyeztik az eddigi eljárási szabályzatot. Az új rend életbe lépése napján fel lesznek osztva a dandár becsületügyi választmányok, amelyek eddig működtek és az új szabályzat 10. szakasza értelmében az ügyeket a Budapesten működő külön választmány veszi át, amelyet ez évi decemberben szerveznek. A honvédfalag és lovas-ezredéknél felállítandó becsületügyi választmányok tagjait már e hó folyamán választják meg.

— **A tisztviselők és hivatalnokok Otthona** — mint már jeleztük — holnap azaz f. hó 5-én saját kerthelyiségében (Bankház-u. 6. sz.) férfi és női tekeversennyel egybekötött táncmulatságot rendez. Tekintettel arra, hogy ezen életű, jóirányú kör iránt a közönség nap-nap után nagyobb érdeklődést tanúsít, a mulatság előreláthatólag igen kedélyes s mint eddig, úgy most is a szó szoros értelmében otthonos lesz.

— **Tüzoltó kurzus.** A magyar országos tüzoltó-szövetség a belügyminiszterium megbízásából az idén rendezi a XII. országos tüzoltó-szaktanfolyamot, amely július 23-ától augusztus 19-éig tart. A kurzusnak tagja lehet minden 18—42 éves feddhetlen előéletű ember. Arra való tekintettel, hogy a kurzus főcélja az, hogy a tüzoltó-tiszt állás betöltésére neveljen embereket, kívánatos, hogy a hallgatóknak legyen általános műveltségük, lehetőleg érettségi bizonyítványuk; tanítói oklevelük s hogy kelő társadalmi állást betöltő, katonaviselést emberek legyenek. Jelentkezni július 15-éig lehet a magyar országos tüzoltó-szövetség címőknél (IV., Kossuth Lajos-utca 8. sz.) A jelentkezőknek be kell mutatni az öt kiküldő hatóság, testület, vagy vállalat igazoló bizonyítványát. A kurzuson résztvevők, ha kellő időben jelennek meg, különösen kedvezményben részesülnek. — Mindenesetre ajánlatos, hogy a vármegye tüzoltó-tes ülése az eredményes tüzbiztonsági szolgálat érdekében gondoskodjanak egy vezető egyén szakszerű kiképzéséről.

Tisztelettel kérjük mindazokat, a kik az előfizetési díjakat mindeddig nem küldötték be, hogy azt minél előbb teljesíteni kegyeskedjenek, nehogy a lap küldésében akadályozva legyünk.

A kiadóhivatal.

— **Az elhagyott gyermekek.** A belügyminiszter rendeletet intézett a törvényhatóságokhoz az iránt, hogy az elhagyott gyermekek után fizetett tartás-díjakat ezentúl közvetlenül az állami gyermekmenedékhelyek igazgatóságai s nem — mint eddig az állampénztár és adóhivatalok — fogják kifizetni. Figyelmezteti a miniszter ennél fogva a törvényhatóságot, hogy ezentúl a tartás-díjak ügyében minden megkeresést a gyermekmenedékhelyek igazgatóságához küldjenek és a tartásdíjak megszüntetése is ezek hatáskörébe fog tartozni.

— **A ki olyan, mint Apponyi.** Politikai életünk vészmadara felettünk vijjog hónapok óta. Hévül minden magyar kebel, mert hát nagy a hajlam minden jó véru magyarban az obstruálásra. Nem csoda tehát, ha a politika borús látóhatárát iparkodik megvilágítani minden honpolgár és a ki nem bírja észsel, a nagyobb világosság kedvéért néhány deci boldogítóval illuminált állapotot teremt már csak azért is, hogy az igazságot merészebben találja fejen. Így tett *Apolin* György veszprémi illetőségű csavargó is. A budai uton kezdte apostolkodását. Ingadozó lábakkal s nehéz fejével felült egy, hetek óta összeszoptó s a szél által már hetek óta megfésült szemét kupacra s szónokolni kezdett. Tisztított világ — így kezdé szavait, de lába megcsuklott, elesett s ismét felült — amennyiben, mivelhogy azoképen most már Kossuth Ferenc nem elnök többé, aztán meg akárhányan nem tagok, íppög úgy szerencsés magam is sem elnök, sem tag nem vagyok, most már nem is szavadzok, hanem szidom a rendőroket, mivelhogy olyan kevesen vannak s pályatársaimat, a kik szintég azt mondják, hogy facér munkások, szabadon hagyják koldulni s az én jól jövedelmező üzletemet tönkreteszik. Nincs más hátra tehát, mint hogy obstruáljak s mindaddig szidjam a rőndőrséget... itt már elakadt a szava, mert az összeverődött közönség sorából kibontakozott Fekete József rendőr s a törvény nevében fülön fogta az obstruáló atyafit s a városházára kommandozta. A kapitány nyájasan fogadja az érkezőt s érdeklődött a kintutató szerencse oka iránt, mely városunkba vezérelte *Apolin* Györgyöt életének 62-ik esztendejében.

— Nem egyébert jötte — úgymond — csak azért, mert már Rátóton sem hiszik el, hogy Simli Mariska hajadon havi 30 korona segélyt kap a várostól. Az erányzatban akartam megbizonyosodni, hogy igaz-e? Mert ha igaz, hát én is, de meg sok százan ide gyűvünk, a kiknek büdös a munká.

A hatóság megerősítette a ráatóti hír igaz voltát s kérdőre vonta az atyafit Budai-uti viselkedéséért. Kurta volt a válasz, mert *Apolin* kijelentette, hogy szegény ember ugyan, de ereiben grófi vér csörgedez, a szó szabadsága az övé is épügy, mint gróf Apponyié, mert ő tulajdonképen gróf Apponyi György. A hatóság emberének ajkára ekkor mosoly üt, intett a rendőrnek s a köter lakójának szuszogással vegyült szavaiból már csak annyit hallottunk: Be jó itten megpihenni, idelenn már nem fáj semmi... *Apolin* azóta úgy álmadozik a köterben, mint akár Apponyi a ruganyos ágyban.

— **Névváltoztatás.** Csira István csurgói illetőségű, budapesti lakos vezetéknévét belügyminiszteri engedéllyel Sólom-ra változtatta.

— **A székesfehérvári iparos ifjuság önképző köre** 1903. évi július hó 12-én, Kuntler József vendéglőjének kerthelyiségében (paiotai-utca 33.) saját pénztára javára zártkörű táncvigalmat rendez. Belépti-díj: személy-jegy 80 fillér, család-jegy 1 kor. 20 fillér. Felülfizetések köszönettel fogadtnak és hirlapilag nyugtáztatnak. A kik tévedésből meghívót nem kaptak és arra igényt tartanak, forduljanak a vezetőséghez (Palotai-utca 33.) este 8—10 óráig. Kedvezőten idő esetén a multság a teremben tartatik meg.

— **A Gündör-féle betöréses lopás** tettesének kinyomázása érdekében a rendőrség minden lehető elkövet. A nyomozat eddigi adatai arra engednek következtetni, hogy a betöréses lopás egyik tettese a legnagyobb valószínűség szerint Nagy Pál Antal zentai születésű, 19 éves szelga, a ki ellen a gyanu annál jogosultabb, mert hasonló irányban már rovtott multtal dicsekedhetik. A vasúti szolgálatot teljesítő rendőr f. hó 2-án tartóztatta le gyanu viselkedése miatt ezt az alakot a vasúti állomáson, a honnan harmadmagával Komáromba akart utazni. Nagynál elfogatásakor 22. kor. 58 fillér készpénz, 18 drb. hölgy-cigaretta és még egy csomó dráma cigaretta is volt, vagyis ugyanolyan fajta cigaretták, a minőket annak idején a Gündör-féle üzletből loptak. A cigaretta hol szerzésére vonatkozólag kitérő választ adott s a boltot, a hol vette, sem megnevezni, sem megmutatni nem tudta. A nyomozat során megállapította a rendőrség, hogy Nagy 5 hónapot, majd másfél évet töltött fogházban, legutóbb pedig 2 évig volt a szegedi Csillagbörtön lakója. Megállapított továbbá, hogy Füzes-Abonyból, a hol Borgia Farkas vasúti vendéglősnél mindenes volt, könyvének hátrahagyása mellett elszökött: a zentai rendőrség betöréses lopás miatt vádolja; a szegedi rendőrség pedig betöréses lopással gyanúsítja. Nagy Pál Antal bár a tények ellene bizonyítanak, konokul tagad s büntársról hallani sem akar. Átkísérték a kir. ügyészséghez, onnan pedig valószínűleg Zentára, majd Szegedre kerül. Megemlítjük még, hogy a tettesek a létrát, melyen az ablakhoz másztak, a Fekete sas szálloda udvaráról lopták el, de hogy a kora reggeli járó-kelőknek a dolog fel ne tűnjék, a létrát a műtét után visszadobták a szálloda udvarára.

— **A Déli Vasúti műhely dalegyesülete** által rendezett jubileumi ünnepélyen felülfizetési szívesek voltak: Dr. Városy Gyula megyéspüspök, Szenczy Győző, Brunner I. L. és társa (Budapest), Abeles Emil (Budapest) 20—20 koronát, Rauscher Béla, Dr. Saára Gyula, K. Horváth István, Majer Károly, 10—10 koronát, Kristóf Károly 7 k. 60 fill. Olaj jártársulat (Budapest) 5 k. Fekete Géza 4 k. Nagy Desző 3 k. Trummer Sándor, 2 k. 80 fill. Szakolczay Lajos, 2 k. 60 fill. Huszler Antal, Hári Lajos, Bartusek Antal 2 k. 40—2 k. 40 fill. Martinkovics József, Hajós Béla, Balog Zoltán, Németh János, Lipp Ferenc (Budapest), Nikolsburger Sándor, N. N. 2—2 koronát. Komlósy N. N. N. N. 1 k. 80—1 k. 80 fill. Kiss Antal, Rédey Vilmos 1 k. 60—1 k. 60 fill. Kadnár Károly, 1 k. 40 fill. Volf Antalné, Marvalics József, Kis György, Szücs Rezső, Béketi István, Fekete Kálmán, Pethő Gyula, Vermigg Richard, Toma Károlyné, Piros István 1 k. 20—1 k. 20 fill. Berecki István, Bartusek Arthur, Herczeg János, Pál József, Szakatics Ignác, Fejér Gábor, Csordás Sándor, Majer Ernő, Loöz Nándor, Németh Gyóztáv, Sütő Sándor, Emlik Ferenc, Menesik Gábor, Tóth Károly, Soós Lajos, Vincze András, Szentes József, Sümegi Lajos, Bandó Ferenc, Molnár József, Vendey Endre, Kerger Antal, Nyári József, Rostási Szabó Rezső, Fehér Ödön, Bolehofszy Zsigmond, Cszimadia Vendel, Papp Ferenc, Lichner György, Brittig József, Tujner Ferenc, Gajárszky János, N. N. 1—1 koronát, Arany János 90 fill. Chay Antal, Ungvári Mihály, Dittmár József, N. N. N. N. 80—80 fill. Eötvös György, Berky Béláné, Kümmel Béla, Szarka János, Bóhn Alajos, Knitthoffer Józsefné, Turi N. Kadnár Alfréd, Krajtnár Vendel, Benkő József, Péter Sándorné, Kardos András, N. N. N. N. 60—60 fill. Erős József, Vinkler Imre 50—50 fillért, Szabó Kálmán, Steer Imre, Cserny Hugó, N. N. N. 40—40 fillért, Majer Lajos, N. N. N. 20—20 fillért. Ugy a szíves felülfizetőknek, valamint Polonyi Róza és Paula kisasszonyoknak az egyleti lobogóra ajándékozott kosszorúert ez uton is hálás köszönetet mond a rendezőség. (A tiszta jövedelem 400 korona.)

— **Figyelmeztetés.** Az állami ménletelek ménanyagának osztályozása, illetve selejtezése Székesfejervárott július hó 28-án fog megtartatni. Ezen alkalommal az érdeklődő tenyésztők és ügybarátok, mint egyébkör, ugy most is szívesen láttatnak. A ménleteleken a jelzett napokon ki-selejtezt, tenyésztésre még használható mének műtétért a helyszínen el fognak adatni.

— **A segédszoba tolvaja.** Kovács György fazekas-utcai házában az éjjel hivatal vendeg járt. Nem lehetett valami nagy kaliberű tolvaj, mert kizárólag a nyitott ajtókat kereste. Ugyanis bement a nyitott kapun, aztán a segédszoba nyitott ajtaján, elkor pedig kitérte a nyitott szekrény ajtaját s eme három nyitott ajtót el elvete a segédek 80 korona értékű ruháját. Persze ezt csak azért tehetete meg, mert a segédszobában senki sem volt s ép ezen körülmény sejtetni engedi, hogy a tettesnek erről tudomása lehetett, tehát a helyviszonyokkal ism erős volt. A rendőrség persze megindította a nyomozást, eddig azonban még a helyszíneli detektívok sem találta az éjjeli látogató nyomára. Valószínű azonban, hogy a lopott ruha értékesítésénél nem került el sorsát a még homályban levő tettes.

— **A munkáért alamizna.** Az aratás megkezdődött, a földművelő nép óriási munkát végez, hogy az Isten áldását betakarítsa s egész év fáradozásának eredményét lássa. Mint minden évben, a gabonakereskedők már egyengetik az útját, hogy a földnépe egész évi fáradozásának gyümölcsét elvegyék a gádztől s a hasznát a tegegyek zsebre. Évről-évre mire befejezik az aratást, lenyomják a gabona árát annyira, hogy a gazda a bötermésnek is alig látja a hasznát. Mikor aztán a termés nagy részét potom aratják, összeszedték s azok a magtáaikban vannak, egyszerre felszőkik a buza ára. Az aratás megkezdődött, már leszálit a buza ára annak dacára, hogy az idei buza-termésünk jóval kevesebb lesz a tavalyinál. Hallatlan! Így szedik el a föld népetől egész évi fáradozásának hasznát.

— **A mentők munkája.** Szekeres Mária, Sándor Teréz, Varga Rozalinda s egyéb jelesleink melé a tulajdonképeni ponty-támogató snapsztruderekkel egyetemben legutóbb Szaklajda József neve került. A Zichy-ligetből a mentők vittek a városházára, a hol kiadta magát és sietett bevenni néhány adagot a tréberből.

— **Értesítés.** Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy nagy fáradság és anyagi áldozat árán sikerült Magyarországi legelső és legnagyobb *Mozgó-fénykép-tal-lalat* 10 előadásra megnyerni. A vállalat *junius hó 25-től* (csütörtök) kezdve a *Huzám* kavéházban válogatott műsorral fogja a n. é. közönséget szórakoztatni. Belépti díj nincs. Kezdete este 9 órakor. Pontos és figyelmes kiszolgálás. Számos látogatóért esd *Jámbor* Mihály, a *Huzám* kavéház tulajdonosa.

Egy kiváló jó Bözendorfer-féle zongora előd. Öv. Walper Mihályénaál Zölöfa-u. 2. sz.

— **Halak és rákok postai szállítása.** A kereskedelmi miniszter rendeletileg utasította a postahivatalokat, hogy tilalmi idő alatt hadat és rákok postai szállításra csak az eszthen fogadjanak el, ha a feladó az illetékes hatóságok bizonyítványával igazolja, hogy a küldemény tárgyát képező halat vagy rákot a tilalmi idő előtt fogták.

— **A csizmadia ifjuság mulatságán,** mely június 28-án tartatott, felülfizetési szívesek voltak: Nyitrai Ferenc 10 kor., Langráf Gábor 4 kor., Friedman Márton 3 kor., Deák Pál, Dénes Gyula, dr. Kecán Livius 2—2 kor., Suk Ferenc, 1 kor. Czirák András, Horváth Miklós, Langráf József, Skultéti István 1 kor. 40—1 kor. 40 fill. Budai Márton, Fezekas Lajos, Gáncs Pál, Herczeg Sándor, Kovács Lajos, Kovács Sándor, Kaufman F. Rostásy Szabó Rezső, Szücs József, Tomán József, 1—1 kor., Skunzeider János 50 fill., Barot János, Bató József, Berweider János, Fehér Gyula, Horváth István, Kovács Ignác, Nyitrai Pál, N. N., Pölöskei Péterné, Preiner József, Preiner Ferenc, Simon Jánosné, Tamásy Sándor, Tóth István, Unger Lajos 40—40 fillért. Ugy a felülfizetőknek, valamint Tóth Boriska kisasszonynak, ki a rendezői jelvényeket díjtalanul volt szíves elkészíteni, ez uton mond hálás köszönetet a rendezőség.

— **Jó tanács.** Mindazoknak, kik pázsított akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezze be Mauthner Ödön csász. és kir. udvari megkereséséből Budapesten a „Sétatéri” vagy a „Nar-gitsziget” fűmagkeveréket. — Ezeket már 29 éve szállítja Mauthner Budapest és a Margitsziget oly bámulatra méltó és gyönyörű sétaterei részére.

Kivándorlóink Amerikában

(Folytatás.)

„Az igazi boldogság és gyors meggazdagodás” c. könyvnek legutóbbi cikkemben között rövid ismertetésből is kitűnik, hogy ezen alig figyelemre méltított kis könyvec ke utján mily gyors és nagy befolyást nyerne a németbirodalmi lelkesek a magyarországi németajku kivándorlottakra s rövid időn belül nemcsak valósi vezetőik, hanem közéleti és politikai vezérekké és tanácsadóivá is lesznek elszakadt véreinknek.

Ezen vezetésből folyólag ránk, magyarokra nézve pedig nagy veszteség háramlik, amennyiben nemcsak az Amerikában maradt kivándorlottainkat térítik el lassanként a magyar hazától, hanem az idővel visszaérkezők is oly pangerman eszmékkel telten jönnek már vissza, hogy a hazafasság tekintetében eddig kifogástalan németajku községek lakóit is idővel teljesen félrevezetik, ha az arra hivatott körök a megfelelő módon és kellő tapintattal mielőbb közbe nem lépnek.

Végeredményben sokkal komolyabb a baj, főként nemzetiségi szempontokból, mintsem a felelőtes szemlélő csak sejtjen is s hova-tovább az eddig nyugodt s minden tekintetben kifogástalan magyar érzelmi, németajku lakosok közt is mély gyökeret ver majd a pangermanizmus.

Ismerek nem egy, Amerikából visszakerült és már fentebb említett községekbeli egyent, ki kivándorlása előtt a leglélekesebb magyarérzelmi egyének egyike volt s magyarságával és magyar tudásával annakelőtte büszkélkedett, ma pedig alig említi, sőt egyik-másik határozottan tagadja magyarságát, sőt bizonyos esetekben agítál és tiltakozik az ellen, hogy őt magyarnak mondják.

Megkérdésvén ennek okát, a következő választ nyertem: „Igaz, hogy annak előtte nagy-magyar voltam én is, s magyarságomra és magyar tudásomra büszke is voltam, mert más országokba és világreszekben nem fordultam még meg, vagyis tapasztalatban magyar paraszt voltam; de a mióta kiint (Amerikában) jártam, sokat láttam és tanultam. Hogy miket tanultam? Első sorban azt, hogy addig, míg magyarnak vallottam magamat, mindenütt bizalmatlanul fogadtak és nem adtak munkát, mert Amerikában a legmegvetettebb nemzetbeliek az olaszok s utánuk a magyarok. Másod sorban azt, hogy magyarul beszélni sehol sem hallottam, sőt még a konzulátusságnál sem lehet igen magyar szót hallani s így teljesen magunkra voltunk hagyatva. Ha azonban a kivándorló azt mondja magáról, hogy német (germán), osztrák-német, vagy csak azt, hogy osztrák-magyar, ugy biztosan számíthat munkára bárhol. Hogy miért van ez, azt már nem tudom, de azt hiszem azért, mivel a németországi bevándorlottak konzuljaik után mindenkor védelemben, támogatásban részesülnek s azonfelül ott vannak a német lelkesek és tanítók, kik nemcsak németországi honfitársaikat mindenben segítik, hanem megfelelő foglalkozáshoz is juttatják és baj esetén a követségnél, vagy konzuloknál nyomban közbenjárnak, míg a magyaroknak né is nincs meg. Ép azért a legokosabb, ha mi is, mint a németek, nyomban hozzájuk fordulunk.

Hogy miért nem fordulunk a magyar konzulokhoz? Mert azokról nem tudunk. És ha egyik-másik tisztán magyar ajku valahol talál is magyar konzulra, csak ritkán tudja magát megérletni, mivel a konzulatusoknál is csak elvéve van magyar hivatalnok s egyébként is sokkal kisebb gondjuk is nagyobb annál, hogysem a magyar honpolgárt ügyes-bajos dolgaikban segítsék, munkát pedig csak nagy elvőve közvetlenek. Másrészt pedig látom, hogy a magyar ember Bécsen túl már egészen magára van hagyatva s akár éhen is halhat, hacsak németül is nem tud, míg a német nyelvvel akár az egész világot is bejárhatja s nem kell félnie, hogy nem tudja magát megérteni.

Kint voltam 6 esztendőig, de soha sem láttam, hogy a magyar munkásoknak összejöveleket tartottak volna s azoknak felvilágosításokat, tanácsokat adtak volna, míg a németországi papok és tanítók egyesületeket alakítanak, felolvasásokat és előadásokat tartanak, hogy a kivándorlottak jobban megtanulják az angol nyelvet és megismerjék a munkás-, társadalmi és

politikai viszonyokat. Ezeknélkül a felnőttek részére külön tartanak eső előadásokat ingyen, vagy nagyon csekély óradíjért. Aztán ott vannak a német iskolák és templomok, ahová mi, illetve gyermekeink is járunk, mert ha csakis magyar misét, vagy predikációt akarnánk hallgatni, úgy akár soha se mehetnénk templomban s ép azért inkább alkalmazkodunk a németországbeli papokhoz.

Ezeket és ezekhez hasonlókat hallottam nem csak egy-két, hanem számos visszaérkezettől s a legtöbb kijelentette, hogy csak addig marad itthon, míg gyermekei is annyira fel nem nőnek, hogy ottint munkába állhatnak.

Ezekből érthető, hogy a kivándorlók száma nemcsak hogy nem csökkenik, hanem nöftön-nő s a legtöbb kijelentette, hogy csak addig marad itthon, míg gyermekei is annyira fel nem nőnek, hogy ottint munkába állhatnak.

Ez különösen annak tulajdonítható, hogy a magyar kath. egyház és állam-kormányzat részéről teljesen magukra hagyatnak s ilyenformán a haza részéről támogatva, segítve nem lévén, nincs, anu a zsenge korban kikerült kivándorlót a hazára emlékeztetné, a honszeretet benne élesztgetné és istápolná. Nem csoda tehát, a vi-szonyok behatása alatt magyar voltáról, a ma-gyar hazáról teljesen megfeledkeznek és attól idegenednek.

Szörény nézetem szerint itt a legelső teendő az volna, ha a magyar kath. egyház és állam-kormányzat szintén a cselekvés terére lépne és egyházközségek és iskolák alapításával a kivándorlottakat ugy az egyház, mint a haza számára megtartani törekedne. Ha a németbirodalmi kath. egyháznak érdemes és eredményes a kivándorlottak közti működés, miért nem lehetne ezt megtenni a magyar kath. egyháznak is, melynek körülbelül szintén van már annyi híve ott-kint, mint amannak? Azon erkölcsi és anyagi eredmény, mely néhány hazafas lelkes és tanító kiküldetésével járna, busában megtérítene a ki-küldöttek és a szervezett egyház-községek és iskolák segélyezésével járó kiadásokat.

Ugy hiszem mindennél, még oly kitűnő kivándorlási törvénynél is sokkal jobban célra és több eredményre vezetne, ha a hazai kath. egyház és államkormányzat az ajánlott módon vállaltat áldozatkészséggel és ügybuzalommal kiszármazott véreinknek segítségére sietne.

KÖZGAZDASÁG.

Vessző- és fűrtérletés.

Az utolsó évek szomorú tapasztalatai arra tanítják szülőtermelőinket, hogy a szőlőmetszéssel nem szabad sietni. A korán nyitott és azonnal megmetszett szőlőket az április elején bekövetkező meleg napok fakadásra indítják és mire megjönnek a késői fagyok, a hó derekán a termés egy nagy része oda vesz.

Ujabbban a jelszó: későn nyitni, későn metszeni. Csakhogy ennek is megvan a maga a nagy hátránya. Először is, ha minden szőlőmunkához későn fogunk hozzá, ugy nagyon összegyűlik májusba a dolog; a válogatás, a kapálás, a permetezés, a kötözés egyszerre válik szükségessé és nem lehet elegendő munkást kapni, főleg ha közben az eső is meg-megakasztja a dologban. A másik még nagyobb hátrány az, hogy a vessző és fűrt fejlődésében elmarad, nem bír idejében megérni, a gyümölcs ize, zamataja kellően kifejlődni, mert kellenél kevesebb vegetációnális idő és caloriamennyiség áll rendelkezésére.

Már pedig tudjuk, hogy a fejlődésekben visszamaradt fűrtöket ősszel nem lehet október derekán túl a tőkén hagyni, mert a hideg esők megrepesztik, megrothasztják őket és így a mennyiség mindig kevesebb lesz, a minőség pedig

romlik. Ha pedig a hajtások maradnak vissza-fejlődésükben, a rügyek nem képesek kellően megérni, s akkor a jövő évi termés vani kevéssé-tavta ugy kvalitatív, mint kvantitatív szempontból. Azér aki a késői metszés mellett tör lánjszít, az nyujtsa a módot az érés előmozdítására is.

A jó és idejében elvégzett munka, a lelki-ismeretesen teljesített rügyezés és válogatás, a gyakori kapálás, gondosan végzett kötözés, a kellő időben teljesített csonkázás, a helyesen eszközölt műtrágyázás, az észszerű korlátok közt keresztülvitt lelevelzés, esetleg gyűrűzés és ritkítás mind olyan műveletek, melyekkel a modern ismeretekkel bíró szőlőbirtokos természetnek gyorsabb és tökéletesebb fejlődését előmozdithatja.

Ezen műveléshez tartozik a **kénporozás** is. Tudjuk, hogy kénporozni a szőlőt a lisztbarmat ellen szokás és pedgr előzetesen, mert sokasem vagyunk biztosak, hogy mikor lep meg az oidium-betegség. Minél későbbben veszik észre, annál nagyobb a kár, míg aki előzetes kénporozással védekezik, az nyugodtan nézhet a baj elébe, ismételni a műveletet csak akkor kell, mikor a betegség már a szomszédban pusztul. De azt is tapasztalták, hogy a gyakran porozott és főleg a kitűnően tapadó **dr. Aschenbrandt rézkénporral** kezelt szőlők fűrtjei és hajtásai **hamarabb** és sokkal **tökéletesebben** érnek, mint a nem porozott szőlők tökéi. Vagyis a tökéek befajtatása rézkénporral még akkor is jól kijelenti magát, ha a lisztbarmat abban az évben tényleg elkerülte a határt mert hamarabb szüretelhetünk és vesszőink a jövő évi termés leraktározását a rügyekben még az ősi fagyok beköszöntése előtt elvégezhetik.

Anyakönyvi statisztika

1903. évi június hó 20-tól július hó 3-ig.

I. Születés.

Született: 7 fiú, 10 leány. Ezekből törvényes fiú: 7, leány: 8; törvénytelen fiú: 0, leány: 1; halva született 0 törvényes fiú, 1 leány; 0 törvénytelen fiú, 0 leány — Összesen: 17.

II. Halálozás.

Elhalt: 10 fi, 6 nő. Ezekből 5 éven aluli törvényes fiú: 1, leány: 3; törvénytelen fiú: 0, leány: 1; 5 éven felüli fi: 4, nő: 2. — Összesen: 16.

E szerint a születés a halálozást 1-gyel múlja felül.

Elhaltak: Kurucz János és Szabo Teréz-Mária halva született leánya, Malom-u. 43. sz. — Orsonits József, r. k., kishirtokos, 92 éves, néhai Tamás Anna férje, Kertalja, 20. sz. — Fodor István, r. k., 8 éves, Sárcz-rét. — Mikó Jánosné szül. Wollgruber Katalin, r. k., mosonó, 79 éves, Budai-ut, 39. sz. — Wagner Julianna, r. k., 5 hónapos, Olaj-utca, 29. sz. — Kozma Sándor r. k., kir. telekkönyvvezető, 51 éves, Kunkel Emma férje, Kossuth-u. 20. sz. — Szakál István, r. k., sűtő-segéd, 19 éves, nőlen, Kigyó-koz 4. szán. — Pogács Ferenc, r. k., kishirtokos, 68 éves, Kummer Erzsébet férje, Olaj-u. 60. sz. — Kramer Nándor, r. k., nyomdász-segéd, 23 éves, nőlen, Szt.-György kórház. — Poszádi László, r. k., kőműves-segéd, 59 éves, özvegy, Szent-György kórház. — Almásy Zoltán-Miklós, r. k., 7 éves, Malom-u. 5. sz. — Rozner Terézia r. k., 2 éves Sütő-u. 26. sz. — Kostyelik Béla, r. k., 10 hónapos, Tobak-u. 21. sz. — Vantó Imre, r. k., m. kir. honved-hadnagy, 22 éves, nőlen, Megyeház-tér, 9. sz. — Kovács Agnes r. k., háziaszűlő 18 éves, hajadon, Szt.-György kórház.

III. Házasságkötés.

A fentjelzett idő alatt házasságra lépett 5 pár.

Piaci árak:

1903. évi július hó 4-én.

Buza	14.—14.40.
Rozs	11.60—12.—
Árpa	11.—12.—
Zab	11.80—12.30.
Tengeri	13.60—

A forgalom közepes:

FRÖSCHL JÁNOS

Első székesfejérvári cementárú-gyár és
beton-építkezési vállalata
Sz.-fejérvár, Zöldfa-u. 17. (Acstelep.)

Ajánlja saját készítményű színes
cementlapjait és beton-alagcsatornáit.

Templomok, konyhák, folyosók és
verandák padozatának mozaikkal,
cementlapokkal és betonnal való burkolását, fürdő-medencék, beton-
jászolok készítését és egyéb e szak-
mába vágó munkálatok kivételét
elvéllalja.

Azonkívül raktárt tart jó minőségű
portland és román cementből, külön-
féle cserépszindelyekből és mennye-
zet-nádfonatból.

RODE I.

női- és férfi-kalap üzlete
Székesfejérvárott
(barátok épületében.)

Panama kalapok (puha) . 1.20 1.50 1.80
Lányai " " " . 1.20 1.50 1.80
Tókió fekete (kemény) . 1.80 2.— 3.—
Fiu és férfi szalma kalapok 50 krtól feljebb.
Fiu és férfi sport sapkák 20 krtól "
Férfi sport szürke vászon czipő . 1.20
Férfi és női bőr (Classe) keztyű párja — 65

Nyers selyem turista és siffon ingek-
ben állandó raktár.

Legjobb gyártmányú gallér, kezelő és
férfi harisnyák.

Nyakkendőkből gyári raktár
és az árak 15 krtól feljebb.

Legújabb párisi és bécsi modell női
kalapokban állandó nagy választék.

Tisztelettel

LASITS ERZSI.

(Barátok épületében.)

Az uszni tudás magasabb művészete
— a vizen fent lebegni, mentő-öv és
uszó tempó végzése nélkül — minden
nap látható d. u. 2—4 óráig. Székes-
fejérvárott „Hidegvíz-gyógyfürdő“
Kigyó-utca 16. szám alatt.

HIRDETÉSEK

a „FEJÉRMEGYEI NAOLÓ“ részére
jutányos áron felvétetnek
a kiadóhivatalban.

NOVENA.

azaz kilencnapos ájtatosság
Jézus szentséges szívéhez va-
lamely különös kegyelem
elnyerésére. Kötve 60 fillér,
füzve 40 fillér darabonkint.
Kapható és megrendelhető
Rózmán István Budapest,
VIII., Szentkirályi-utca 23 a.

A SZŐLŐ OIDIUM betegsége ellen

az évek óta kipróbált legjobb szer a
Dr. ASCHENBRANDT-féle

RÉZKÉNPOR.

Leszállított ára Budapesten:

50 kilogrammos zsákokban á kilogramm 46 fillér;
10 és 5 kilogrammos zsákokban, valamint 2 kilo-
grammos dobozokban á kilogrammonkiut 50 fillér.

Használata olcsóbb, mert kevesebb kell belőle; biztosabb, mert a lomb-
hoz tapad, a szél le nem fujja.

A szőlő érését sietteti, a termés minőségét javítja!!

Ott ahol eddig a peronospora nem jelentkezett még az idén,
ott a rézkénpor egyuttal a peronospora ellen is ment sítiti a
szőlőt s így a harmadik permetezés el-
maradhat. Ez pedig lényeges költség megtakarítás!

— Számos magyar gazda bizonyítványa kívánatra megküldetik. —

Megrendeléseket elfogad a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

A por kapható és megrendelhető:

Kováts Pálnál Székesfejérvárott.

Déry Jánosnál Eresiben.

Reichard Mórnál Csákvárott.

Largang Jánosnál Martonvásáron.

— Első cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab. —

HOMLOKZAT-FESTÉK-GYÁR

Kronsteiner Károly Bécs, III., Hauptstrasse 120.
(saját házában.)

— Aranyérmekkel kitüntetve. —

Főraktár: Schön Rudolf Székesfejérvár, Zöldfa-utca 15. sz.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézések,
vasutak, ipari-bánya és gyári társulatok, építési vállalatok, építő-
mesterek, ugyszintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója. E
viharmentes homlokzat-festékek, melyek mászben földoldha-
tók, száraz állapotban, poralakban és 46 különböző mintában
különkint 16 krtól fölfelé szállíttatnak és a mi a festék szín-
tisztaságát és tartósságát illeti, azonos az olajfestékekkel.

200 korona jutalék utánzások kimutatásáért.

Mintakártya, ugyszintén utasítás kívánatra ingyen és bérmentve.